

كيفية صلاة النبي - صلى الله عليه
- وسلم

Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à saabu ka à yéenanī) jìngari mòò yaasi .

Bèikpe jìrìmàntɛ Abdul Aziz bnu Baz

Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à saabu ka à yéenanī) jìngari mòò yaasi tila kuna , beikpɛɛ jìrìmàntɛ Abdul Aziz bnu Baz (Irikpe mà mǎa à sisibi) nà andebi (Irikpe mà à fǝ ka à saabu ka à yéenanī) jìngari mòò yaasi kunkuni nò yaasi sòòcintɛ nna hìni cirici lóoyo bònɔ, zeeriyo mɛɛcìnɛ hennɔ alàafiantɛyo ga bònɔ kpěɛ, domi tila di mà hìni cìba àlsilàama se à jìngariyo kuna . Tila di kuna à nà jìngari ziigoyo nna à sunnayo nna à tɛyo yaasi kpaaranī , zǎ alwàla tɛyo halī sallamayo, dàliili nna kpáarani tɛyo marguyo ka kana bònɔ, koo ɲmaare boroo mó dendeni nna andebi (Irikpe mà à saabu ka à yéenanī) bɔɔta ká à bayo nna à jìrimaa bisayo kuna.

Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) jìngari mòò yaasi.

Bèikpe jìrìmàntɛ

Abdul Aziz bni Abdillahi bni Baz

Nna Irikpe Maa, Kpei Ká À Sisibi mǎyoo haliita kulu marguyo , Kpei Ká À Sisibi mǎyoo fisɔwyo nna ciminòòkpɛɛyo .

Sáabuyo kulu bara Irikpe Fɔlɔnku ɲmɛɛ nò , fǝyo nna sáabuyo nna yèenāayo mà tɔ À tǎmu nna À dìyà ga, iri ɲmɛɛ andebi Muhammadu , nna à fuu boroo nna à kpàasiyo . Nɲa di banna :

Mεεcìnè dùmmɔyo go andebi jingari yaasi kpàare tɛyo kŭnā (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka yéenanī) . A bāa a mà à ciba àlsilàama harubòrò nna wèibòrò kulu sɛ, warika kulu à nà à cou mà dùwa ká kōokari ka dendeni nna andebi di à jingari mòo yaasi di kŭnā; Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) cìyo wò ganna :

(صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي صَلِّي) .

(Wà jingari zaɲa hēika noo diya hēi á jingari)¹.
Mεεcìnèyo di ημενε kpàare go còukpe kulu sɛ:

1- À mà àlwàla tɛyo kubānī, nɲa nò à mà àlwàla tɛ zaɲa ká Irikpe nà à fooro, gbei tɛyo nna Irikpe Ká Ā Geyiyo kó Beerīyo cìyo bònɲò :

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ
وَأَمْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ...).

{Noo ká noo nà cimi nɔ , dǝ noo bāa ka jingari wa noo mòojinɛyo hinu nna noo kàmmèyo ka kpee nnā jèsè dòbuyo , wà noo bònɲòyo tuusu ka noo cèeyo hinu ka kpee nnā cèe jìndeyo...} [Suratu al-maaida : 6] Aaya di.

nna andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) cìyo :

(لَا تُقْبَلُ صَلَاةٌ بِغَيْرِ طُهُورٍ) .

(Ñ suu jingari fɔ ta dǝ à ná bara geyiyo bònɲò nò ñ nà à tɛ)²

¹ Buhaari yáa nà cìnè di ta, lanba (605) d5...

² . Muslim yáa nà cìnè di ta, lanba (224) d5 .

nna andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) cìyo warika à ná à jingari tɛyo boriyanī sɛ:
(إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ، فَاسْتِغِ الْوُضُوءَ).

(Dě n bāa ka jingari, n mà àlwàla tɛ ka kubanī sāsā)¹

2- Jìngàrikpe mà à mòɔjìnè nna à gáa kulu yèeti gabai (Kibla) ká nɔa nò kǎba, bá mani dō à gono , kó jingari ká ǎ bāa tɛyo, dě tilasi ɲmɛnɛ dě àyèenɛ ɲmɛnɛ, nufiyo à bìnè kuna . À suu niiya di sènni nna à dèllè, domi niiya sènniyo nna dèllè si sariya kuna, à mòsomma bara hàya taago tɛyo adiini kuna nò (bidia), domi Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) ná niiya sènni , à kpàasiyo (Irikpe mà yarda nna òla) bɔɲɔɔyo ná tɛ ya . À 'n yei ka sàamaci jìsi à mòɔjìnè kó jingari à dō dě à bara lemam dě bine à fɔlonku . Mòɔjìnè nɔyo gabai (kibla) bine gono jingari ɲmɛnɛ sartiyo kuna nò fàase haali fɔyo káayo ò bara beinteyo kuna káa ò nà ò kpàarɛyo tɛ beikpɛyo tilayo kuna .

3- À mà Allaahu Akbaru sìnte tɛ kó cì : Allaahu Akbaru (Irikpe yǎ ba ka bisa hèi kulu) , ko gu à sujadayo dō gùnayo.

4- Allaahu Akbaru cìyo dō di à mà à kàmmè hinka zà bònɲò dō ka kpee nnā à jèsè dɔbu hinka aw à hanɲa hinka deidei kàmmɛ .

5- À mà à kàmmè hinka tɛkɛ à jènnè ga , kàmmɛ gumɔ móo tɛkeyo kàmmɛ wôɔ kàmmè bànnà nna à

¹ Buhaari yáa nà cìnè di ta, lamba (5782) dō .

kàmmè jinde nna kàmmè dɔbu ká ă dɔbuyo nna jèsè ga , domi ká Andebi (Irikpe mà à fɔ ka à sáabu ka à yéenanī) nà nɲa di tɛ gànna.

ñ kani ka bāa, andebi hìnì ganāyo bònɲò, à 'n jingari féeriyo ɲmɛnɛ ɲmáareyo cou , nɲa nò bine :

(اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ، كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ نَقِّنِي مِنَ الْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالتَّلَجِّ وَالْبَرَدِ) [4].

{Allaahumma baaĩd beinii wà beina khotɔɔyaaya, kamaa baaĩdta beina almashriki wa almagribi, Allaahumma nakkinii min alkhotɔɔyaa kamaa yunakkɔɔ assaubu alabyadu min addanas, Allaahumma igsil khotɔɔyaaya bi almaai wà assalji wa albaradi} (Irikpe, N mà a mɔɔrani nna a còbù còbùyo zaɲa hèika N nà wèenùhunuya nna wèenùkàniya mɔɔrani nna cɛɛɛ. Irikpe, N mà a geiyanī ka mɔɔranī nna còbu còbuyo zaɲa hèika ñ cin jina kpaare geiyanī ka mɔɔrani nna ziibi. Irikpe, N mà a còbù còbùyo hinu nna hari, nna haranda kúmmà kùmmànte , nna ciniji tonni tonni.¹

Dě à bine bāa à 'n wò di cì wò nyònɲo baranì :

(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ) ،

{Subhaanaka Allaahumma wa bihamdika, wa tabaaraka ismuk, wa taālaa jadduka, wa laa ilaaha gairuka}²

¹ Buhaari yáa nà cinè di ta, lamba (744) d5, nna Muslim, lamba (598) d5 .

² Muslim yáa nà cinè di ta, lamba (399) d5.

(Geiyo nna saabuyoo tabbatayo N Gá , Ni Irikpe, N Maa nne alheeriyo mutu kó Bayo , nna N Bayo nna N Jirima nna N Wadaaataa Béeriyo, kpei fɔ si ká ǎ himaayo nna boɔtayo à se fàase Ni), Àhinka wò bàà si dẽ à kana jingari feeriyo nne nmaareyo fɔ nmanì ká à hunu zaa Andebi dō (Irikpe mà à fɔ ka à saabu ka à yéenanì) taali si. Àma hèika ǎ bisayo nò à mǔ gu n tɛ kó bàaru bàaru, domi (andebi) ganāyo kuna zanŋa ya teyo yáa bìsayo. À banna à 'n cì : {Àũuzu billaahi min ashsheitɔni arrajiim . Bismillaahi alRRɔhmaani aRRɔhiim}

(لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ) .

¹ Buhaari yáa ná cìnè di ta , lamba (756) dō.

jingariyo kuna bine à mǒ seu seu , hanu fɔyo à 'n suura kukuyo cou, hanu fɔyo bine à 'n suura dummɔyo cou; gbei tɛyo nna hadiisi fɔyo káayo ñ kàa zaŋa ya sénnī bònŋò gànna .

7- À mà à kàmmè hinka zà bònŋò dō ká kpee nnā à jèsè dɔbu hinka aw à hanŋa hinka deidei jere kó cì Allaahu Akbaru kó gungum kó cènŋè kɔɔ. (Gungumyo di kuna)

à bònŋò nna à banna mó barayo deidei, à kàmmè hinka mó gonoyo à cènŋè hinka ga , à kàmmè hinzeyo mó fefeiyo nna cɛɛ. À 'n nàsu à cènŋè kɔɔyodi kuna kó cì : subhaana rɔbbii al-āziim (Geiyoo tabbatayo à Nɔrukpe Jìrima Bèerìkpe Ga) . Hèika ǎ bisayo nò à mà à cì cée hinza aw à 'n bisa ya. Nŋa ñ kani ka bāa à 'n cì ka marugu nna nŋa di :

(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي) .

(Subhaanaka Allaahumma wa bihamdika, Allaahumma igfir lii)¹

Geiyoo tabbatayo N Ga, Ni Irikpe , ka marugu nna N sáabuyo . Irikpe , N mà a kɔɔsu .

8- À mà à bònŋò zà ka tunu zá gungumyo nna cènŋè kɔɔyo di kuna ka kēi deidei à kàmmè hinka mó zàyo kó gonoyo à jèsè dɔbu hinka aw à hanŋa hinka deidei jere kó cì : (Samiā Allaahu liman hamidahu).

¹ Buhaari yáa nà cinè di ta, lamba (817) dō, nna Muslim , lamba (484) dō.

Irikpe mã warika à nà À sáabu se , dē à bara
lemam aw à fòlónku yǎ jingari. Saadi à kēiyo di kuna
à 'n cì :

رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَكًا فِيهِ مِلءُ السَّمَوَاتِ وَمِلءُ الْأَرْضِ،
وَمِلءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدُ) .

(Rabbanaa wa laka alhamdu hamdan kasiiran
toyriban mubaarakan fiihi mil-assamaawaati wa
mil-al-ardi, wa mil-a maa shi'ta min sheiin baādu) .

Iri Nɔrukpe, N se nò sáabuyo kulu gono, sáabuyo
tuutuuma ká Gēiyo nna alheeri tòtòni gono à kuna,
sáabuyo ká ǎ samayo tɔyani kó gannā bònɔ tɔyani,
kó hēika N Kpeitere bā kulu tɔyani.¹

Àma dē à bara lemam gànàkpe nò se à 'n cì cènɔɔ
tamyó kó tunu zá gungumyo kuna : (Rabbanaa wa
laka alhamdu)

Iri Nɔrukpe , N Se nò sáabuyo kulu gono ka kpee
hali hēika iri jina ka cì bònɔ dō ɔmɛnɛ kòkòrò. Dē ñ
kuna bá mei - lemam nna lemam gànàkpe nna
warika ǎ jingari à fòlónku - tontònu

(أَهْلَ النَّاءِ وَالْمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ الْعَبْدُ، وَكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ: اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أُعْطِيتَ،
وَلَا مُعْطِي لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ) .

ka cì : (Ahla assanaai wa almajdi, ahakku maa koola
al-ābdu, wa kullunaa laka ābdun : allaahumma laa
maaniā limaa aātoita wa laa muūtuya limaa
manaāta wa laa yanfaū za aljaddi minka aljaddu)

¹ Buhaari yáa nà cìnè di ta, lamb (711) dō, nna Muslim , lambá (598) dō.

(Ni Kpei Ká Ni yǎ hìmaayo nna Zèmyo nna Jirima Bèerì kulu tìkì, hèika tǎmu cì wò kulu mutu ka bara cimi, iri kulu binε bara N se tǎmuyo nò : Irikpe, hèika N bā N mà gomìnì haliita si ká ǎ hini ka hónṅū àla, hèika binε N bā N mà hónṅū haliita si ká ǎ hini ka à gomìnì. Wàdaatakpe fɔ ḡmεne wàdaata suu hànfaani fɔ tε N dō¹. nḡa di bɔṅɔ bòori; domi zaṅa ya cìyo hunu zǎ iri mòṅjìnè bòrò dō.

Nḡa ñ kani ka bā ñ kuna bá mēi - lemam nna lemam gǎnàkpe nna warika ǎ jingari à fɔlonku - mà à kàmmè hinka kulu yèeti ká tεke à jènnè ga zaṅa hèika à domu tε kēiyo kuna zǎ à ná gungumu ka cènṅè koto jina; domi hèika ǎ cibayo zaṅa ya ga hunu zǎa andebi dō Waail bnu hujri nna Sahl bnu Saād ḡmεne hadiisi kuna (Irikpe mà yarda nna ñ bòrò hinka di) .

9- À 'n gòosi dàmu ganna kó cì Allaahu Akbaru , à cènṅè hinka mà jina ka tɔ à kàmmè hinka se ganna dē nḡa di ba bara à se sɔɔci, dē binε à ba gáabū à se à mà à kàmmè hinka jinanī à cènṅè hinka se. Gòosi dàmuyo ganna di kuna à kàmmè hìnzeyo nna à cè hìnzeyo mó cibayo gabai kàmmε, à kàmmè hìnzeyo di nna à cè hìnzeyo di mó latiyo nna cεε kó féeriyo. Gòosi dàmuyo ganna dii tē nò nna à gáa dɔbu iyē tèkèyo ganna ga , nḡayo nò : gòosi ka margu nna nunè, kàmmè tàafe hinka, cènṅè hinka, cèe hinka hìnzeyo kunāyo, sáa di à 'n cì : (Subhaana Robbii al-

¹ Muslim yáa nà cìnè di ta, lamba (477) dō.

Aālaa) Geiyoo tabbatayo a Nɔrukpe Ká Ā Béeriyo Ga. Ā mà à cì cée hinza aw à' n bisa ya bara sunna nò, nja n kani ka bā à mà à cì ka margu nna warika ā kà wò :

(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ، اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي)،

(Subhaanaka Allaahumma wa bihamdika, Allaahumma igfir lii)

(Geiyoo tabbatayo N Ga

Ni Irikpe , ka margu nna N Sáabuyo. Irikpe N mà a kɔɔsu) Gòosi dàmuyo ganna di kuna à mà (Irikpe) n̄máareyo bayani ; andebi (Irikpe mà à f̄ ka à s̄abu ka yéenanī) cìyo wò ganna :

(أَمَّا الرُّكُوعُ، فَعَظِّمُوا فِيهِ الرَّبَّ، وَأَمَّا السُّجُودُ، فَاجْتَهِدُوا فِي الدُّعَاءِ، فَقَمِينَ أَنْ يُسْتَجَابَ لَكُمْ).

(cèn̄jè kɔɔyo kuna, w̄ Irikpe béeranī kó Ā Jirima káaranī, gòosi dàmuyo ganna c̄e kuna, w̄ kòokari kó (Irikpe) n̄máareyo bayanī, nja dii ci s̄abu n̄ mà kariga nná noo n̄máareyo tayo)¹.

À 'n yei ka à Nɔrukpe n̄máare duuniya nna láahara n̄m̄ene alheeri kulu, Jingari di bara tilasi n̄m̄ene n̄ɔɔ d̄e bin̄e t̄ont̄oni n̄m̄ene. Gòosi dàmuyo ganna di kuna à mà à j̄èsè hinka fefei nna à c̄ēu hinka, ka à ḡunde fefei nna à táala hinka, ka à táala hinka fefei nna à c̄e kpan̄ja hinka , ka à j̄èsè hinka fefei nna ganna; andebi cìyo wò ganna :

¹ Muslim yáa nà cìnè di ta, lamba (479) d̄s.

(اعْتَدِلُوا فِي السُّجُودِ، وَلَا يَبْسُطُ أَعْدُكُمْ ذِرَاعِيَهُ انْبِسَاطَ الْكَلْبِ) .

(Wà noo bònḡoḡyo deideintaawa gòosi dàmuyo ganna kuna, noo kuna àfò mà su à jèsè hinka dàari ganna zaṇa hansì jèsè hinka dàariyo¹).

10- À mà à bònḡò zà (kó tunu ză gòosi dàmuyo ganna kuna) kó cì Allaahu Akbaru , ka à cè kàmmè wǎ dàari ka gòḡò à ga, ka à cè kàmmè gumò sinḡi, ka à kàmmè hinka teke à táala hinka nna à cènḡè hinka ga kó cì :

(رَبِّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَارْزُقْنِي وَعَافِنِي وَاجْبُرْنِي) .

(Rabbi igfir lii wa irhamnii wa ihdinii wa urzuknii wa āafinii wa ujburnii)

A Nòrukpe N mà a kòosu, ka mã a sisibi, ka a siriyānī, ka a gomìnì, ka a nò alaafiya, ka a hartayo hinsa a sɛ². À 'n nàsu gòròyo di kuna ka ná sǎsa .

11- À 'n gòosi dàmuyò ganna gòosi dàmuyò ganna hinkàntɛ kó cì Allaahu Akbaru, sáa di à 'n tɛ zaṇa hèika à tɛ gòosi dàmuyò ganna sìntɛ kuna .

12- À mà à bònḡò zà ganna kó cì Allaahu Akbaru , ka gòḡoḡyo dùmmò cɛɛnɛ fò tɛ zaṇa gòosi dàmuyò ganna hinka binnī ḡmɛnɛ gòḡoḡyo taka , ḡṇa nò ñ cɛ hinanzobuyò ḡmɛnɛ gòḡoḡyo, à dù ka bara hèika ñ bā à tɛyo nò, dɛ à nà à namu à sinna taali, à kuna bine Irikpe maa cɛyo bèrɛ À ḡmáarɛyo fò si . À banna à 'n

¹ Buhaari yáa nà cìnè di ta, lamba (788) d5, nna Muslim, lamba (493) d5.

² Tirmizii yáa nà cìnè di ta, lamba (284) d5, nna Abuu Daawuud , lamba (850) d5, nna Ibnu Maajah , lamba (898) d5.

tasi à cènɲè hinka ga, dẽ zaɲa ya bara à se sauci , ka tunu ka kēi rakaa hìnkànte se . Dẽ bine tasiyo à cènɲè hinka ga ka tunu ba gáabu à se nò à má à kàmmè hinka nàanì ganna ga ka tasi ò ga à tunuyo kó kēi di kuna. À banna à 'n Faatiha cou ka yaara ka zaka ká à bara à se sauci al-kurani kuna cou Faatiha banna. À banna à 'n te zaɲa hèika à te rakaa sìnte kuna .

13- Dẽ jingari rakaa hinka ɲmɛnɛ nò , zaɲa àsubaa, zumaa , nna iidi (jingari ɲmáayo hinka) ɲmɛnɛ jingari nò , se gòosi dàmuyo ganna hìnkànte banna à 'n gòrɔ à cè kàmmɛ gumɔ hìnzéyo mó sìnniyo kó cìbayo gabai dɔ kàmmɛ , à cè kàmmɛ wɔ ɲɲa mɔ dàariyo, à kàmmɛ gumɔ mɔ gonoyo à taala gumɔ ga, à kàmmɛ gumɔ hìnzeyo kulu mɔ kunkuniyo kàmmè hinze bèèrì jɛɛ ɲmɛnɛ bàasi , cɛɛ bó feeriyo nò kó Irikpɛ bònɲòfɔtɛɛ cìbayo. Dẽ bine à nà kàmmè hinze cɛɛnɛ nna kàmmè hinze ká à gu à ganayo kunkuni, ka kàmmè hinze bìnni bìnni ɲmɛnɛ nna kàmmè hinze bèèrì mɛmɛyo lati cɛɛ ga ka namu ò mà kokoroko tɛ, kàmmè hinze bèèrì jɛɛ ɲmɛnɛ ɲɲa mɔ feeriyo deidei kó cìbayo, zaɲa ya di bònɲò bòori ; domi tɛyo yaasi hinka di kulu yǎ kà zǎ Andebi dɔ (Irikpɛ mà à fɔ ka à saabu ka à yéenanì) , àma hèika ǎ bisayo nò à mɔ gu ò tɛ kó bàaru bàaru. Sáadi à mà à kàmmɛ wɔ tɛkɛ à taala wɔ nna à cènɲè wɔ ga, ka dū ka tɛyya tɛ gòrɔyo di kuna. Tɛyya di nò :

(التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ)،

(Attahiyyaatu lillaahi wa assolawaatu wa attayyibaatu, assalaamu aleyka ayyuhannabiyyu wa rohmatullaahi wa barakaatuhuu, assalaamu aleynaa wa ālaa ībaadillaahi assolihiiina, ash'hadu an laa ilaaha illallAahu wa ash'hadu anna Muhammadan abduhuu wa rsuuluhuu)

Fɔyo kulu nna boota kulu nna heika ă geiyo kuluu gono Irikpe Fɔlonku se nɔ. Yeenāayo nna Irikpe Sisibi nna À nmenē alheeri tūtutumayo mà tɔ n ga, ni Andebi. Yeenāayo mà tɔ iriyo nna Irikpe tàmu hennɔyo ga, ă sɛda ká irikpe fɔ si ká ă himaayo n mà boota à se fàase Irikpe, nɔa a yei kó sɛda ká Muhammadu bara Irikpe tàmu nò ka yei ka bara À dìyà . À 'n yei ka cì kpɛnɛ :

(اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ؛ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ؛ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ).

(Allaahumma solli ālaa Muhammadin wa ālaa aali Muhammadin, kamaa solleyta ālaa Ibrahiima ; innaka Hamiidun Majiidun, wa baarik ālaa Muhammadin wa ālaa aali Muhammadin kamaa baarokta ālaa Ibrahima; innaka Hamiidun Majiidun)

À banna à 'n ημάρε hèika ă bā duuniya nna láahara ημενε alheeriyo kuna , dē à ημάρε à nyaa nna à bàabe se aw àsiláamayo kuna bòrò foyo se taali si - dē jingari di bara faliilan dē bine naafila - Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka yéenanī) cìyo ημενε māanāa màrgunè ká à gono Ibnu Masūudi hadiisi kuna (Irikpe mà yarda nna àla) sáa ká Andebi nà à cìba teyya teyo gannā :

(ثُمَّ لِيُخَيَّرَ مِنَ الدُّعَاءِ بَعْدَ أُعْجَبَهُ إِلَيْهِ فَيَدْعُو) .

(À banna à 'n fisou ηmaareyo kuna heika à mutu koo sawayo à se ka ηmaare)¹. Hadiisi di ημενε cìyo fɔ ημάani kuna :

(ثُمَّ لِيُخَيَّرَ مِنَ الْمَسْأَلَةِ مَا شَاءَ) .

(À banna à 'n fisou ημάareyo kuna hèika à bā (ka ημάare nnā)².

Zaɲa ya bineε hèika ă tămu hànɲàani duuniya nna láahara kulu marguyo nò . Sáa di à 'n sallama à kàmmε gumɔ kàmmε nna à kàmmε wó kàmmε kó cì : (Assalaamu aleykum wa rohmatullahi, assalaamu aleykum wa rohmatullahi) fǝyo nna yéenāayo mà to noo ga, fǝyo nna yéenāayo mà to noo ga .

14- dē bine jingari di bara jingari rakaa hinza ημενε jingari nò zaɲa magariɓi , aw à bara jingari rakaa taaci ημενε nò zaɲa alɶafari nna láasari nna lèesa , se à 'n teyya ká iri jina ka à senni te cou ka margu nna sɔlaati teyo Andebi se (Irikpe mà à fǝ ka

¹ Nasaaii yáa nà cìyo di ta, lamba (1298) d5 .

² Muslim yáa nà cìyo di ta, lamba (402) d5 .

à sáabu ka à yéenanī). Sáa di à 'n tasi à cènɲè hinka ga ka tunu ka kēi , ka à kàmmè hinka zà à jèsè wàlāa hinka deidei aw à hanɲa hinka deidei kó cì : (Allaahu Akbaru) Irikpe yă Bayo ka Bisa , sáa di à mà à kàmmè hinka di teke à jènnè ga zaɲa hēika iri dom nà à sènnì , sáa di à 'n faatiha tìkì cou. Dē bine alzafari jingariyo ɲmɛnɛ rakaa hìnzàntɛ nna à tàacìntɛ kuna ă tɔntònu kó (suura) cou - wakati nna wakati - faatiha couyo banna taali si ; domi hēika ă cìbayo zaɲa ya ga kà ză andebi dō (Irikpe mà à fǎ ka à sáabu ka à yéenanī) Abuu saiidi (Irikpe mà yarda nna àla) ɲmɛnɛ hadiisi kuna. Kpěne dē à nà sɔlaati tɛyo Andebi sɛ namu teyya sɪntɛ tɛyo banna taali si ; domi à bara hēika n̄ kani ka bāa nò , à tɛyo ná bara tilasi teyya sɪntɛ tɛyo banna. Nɲa di banna, magariɓi ɲmɛnɛ rakaa hìnzàntɛ nna alzafari nna láasari nna lèesa ɲmɛnɛ rakaa tàacìntɛ kubanīyo banna à 'n teyya tɛ zaɲa ká à tɛ jingari rakaa hinka ɲmɛnɛ jingariyo bèenɛ kuna . Sáa di à 'n sallama à kàmmɛ gumɔ kàmmɛ nna à kàmmé' wǎ kàmmɛ, ka istigfaara (kɔɔsuyo ɲmaareyo Irikpe Ga) tɛ cé hinza , kó cì :

(اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمَعَكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ) .

(Allaahumma Anta Assalaam wa minka assalaam
Tabaarakta Yaa Za alJalaali wa alikraam)

Irikpe, Ni yă Yéenaayo kó Mɔɔruyo nna hartayo nna eibi kulu, nɲa N dɔ nò yèenāayoo hunu , N ɲmɛnɛ

alheeriyo mutu ka ba ka tè bayo , Ni Jirima Bèerì nna
Ihenno Gòminìkpe¹. À 'n du ka m̀òjìnè nò boroo se,
dè à bara lemmam nò. À banna à 'n cì :

﴿لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ،
لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا
يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ، لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ، وَلَهُ
التَّائِبُ الْحَسَنُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾ .

(Laa ilaaha illaa Allaahu wahdahuu laa shariika
lahuu, lahuu almulku, wa lahuu alhamdu, wa huwa
ālaa kulli shein kodiir, laa haula wa laa kuwwata
illaa billahi, allaahumma laa maaniā limaa aātoita
wa laa muūtuya limaa manaāta wa laa yanfaū za
aljaddi minka aljaddu, laa ilaaha illaa Allaahu, wa
laa naābudu illaa iyyaahu, lahuu anniīmatu wa
lahuu alfadlu, wa lahuu assanaau alhasanu, laa
ilaaha illaa Allaahu mukhlisiina lahuu addiina wa
law kariha alkaafiruun.)

Kpei fɔ si ká à hima ǹ mà bɔɔta ŋmáa à se fàase
Irikpe, À Fɔlonku, À sinna wece, À ŋmene nò hèika à
gono gonoyo kuna kulu, Nɔa yǎ bine hìmāayo nna
sáabuyo nna zémyo kulu, Nɔa yǎ bine hini hèi kulu.
Hiniyo bère gáabi fɔ si fàase nna Irikpe fɔro nna À
bāayo. Irikpe, hèika N nò haliita si ka ǎ hini ka à
gàŋaa, hèika N bine gàŋaa haliita si ka ǎ hini ka à nɔ,
ya nò wàdaatakpe fɔ ŋmene wàdaata suu hànfaani
fɔ tɛ N dɔ. Kpei fɔ si ká à hima ǹ mà bɔɔta ŋmáa à se

¹ Muslim yáa ǹ cìnè di ta, lamba (591) dɔ.

fàase Irikpe, iri suu bɔɔta ηmáa fàase À Fɔlɔnku se, niima kulu bara À ηmene nò, beewa kulu bònò bara À ηmene nò, zémyo hennɔ kulu bara À ηmene nò, kpéi fɔ si ká à hima n mà bɔɔta ηmáa à se faase Irikpe, À fɔlɔnku nò irii fisɔuyo nná bɔɔta ηmáayo, báa cèferiyoo zaɲa ya kabiya¹.

À 'n yei ka Irikpe maa geiyani (subhaana Allaahi) cé waranza cini hinza (33), ka Irikpe sáabu (Alhamdu lillaahi) cé hei zaɲaya kpeene, ka Irikpe béerani (Allaahu Akbaru) cé hei zaɲaya kpeene, sáa di cé zònfònte (100) se à 'n cì : (laa ilaaha illaa Allaahu wahdahuu laa shariika lahuu lahuu almulku wa lahuu alhamdu wa huwa ālaa kulli shey-in kodiirun)

Kpei fɔ si ká à hima n mà bɔɔta ηmáa à se nna cimi fàase Irikpe, À Fɔlɔnku, À sinna wece, À ηmene nò hei kulu ká á gono gonoyo kuna, Nɲa yǎ hìmaayo nna sáabuyo kulu, Nɲa yǎ hìni hèi kulu. Nɲa di banna à 'n aayatu alkursiyyi cou, nna kul huwa Allaahu Ahad, nna kul aũuzu bì rabbi alfalaki, nna kul aũuzu bì rabbi annaasi jingari kulu banna. Nɲa n kani ka bā à 'n suura hinza di cou cé hìnzanza (3) magarihi nna àsubaa jingariyo banna; domi zaɲaya bònò hadiisiyo kà zǎ Andebi dō (Irikpe mà à fǔ ka à sáabu ka à yéenanī). Irikpe maa ceyo wò kulu bara àyèene ηmeneyo nò, n ná bara tilasi ηmeneyo .

¹ Muslim yáa nà cìnè di ta, lamba (402) dō.

Nna àlsiláama harubòrò nn àlsiláama wèibòrò kulu nò hìni à 'n rakaa taaci jingari zǎ à ná alzafari jingari jinà ka rakaa hinka jingari alzafari jingariyo banna, à 'n rakaa hinka jingari magariibi jingariyo banna, à 'n rakaa hinka jingari lèesa jingariyo banna, à 'n rakaa hinka jingari zǎ à ná àsubáa jingari jinà, à kuluu hunu rakaa wei cini hinka (12). Rakaayo di nò ñ ce "Arrawaatib" (àyèene jingariyo káayo ñ jingari tilasi ñmeneyo banna ganayo) ; domi Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) cin kó kùlaa nna nò tɛyo nɔɔ sáa kulu dǎ à gono fuu ka ná kpee kpáara . Àma dǎ à gono kpàara kpeeyo kuna à cin ka nò namu nò fàase àsubáa ñmene sunna nna witiri, à cin kó kùla nna coro tɛyo nò (ka su gu nò namu) kpaara kpeeyo kuna nna gonoyo ka ná kpee kpàara kuna. Nɲa hèika ǎ bisayo nò bòrɔ mó jingari àyèene ñmeneyo wò nna witiri jingari fuu kuna, dǎ bine à gun nò jingari jinjire kuna taali si; Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) cìyo wò gànna :

(أَفْضَلُ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بَيْتِهِ، إِلَّا الصَّلَاةُ الْمَكْتُوبَةُ) .

(Bòrɔ ñmene jingariyo kuna wò ka ǎ bisayo nò à jingariyo ká ǎ jingari à fuu kuna, fàase jingari ká à bara tilasi)¹.

Nɲa bine kùlaayo nna jingari àyèene ñmeneyo wò gono aljanna huroyo ñmene sǎbuyo kuna;

¹ Buhaari yáa nà cinè di ta, lamba (6860) dǎ.

Andebi (Irikpe mà à fǝ ka à sáabu ka à yéenanī) ciyo wò gannā :

(مَنْ صَلَّى عَشْرَةَ رَكْعَةٍ فِي يَوْمٍ وَلَيْلَةٍ، بُنِيَ لَهُ بِهِنَّ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ) .

(Warika à nà rakaa wei cini hinka jingari záari nna ciini fǝ kuna, n̄ ba fuu cini à se aljanna kuna nna n̄ sǎbu)¹.

Dě bine à nà rakaa taaci jingari zǎ à ná làasari jingari jina, ká àhinka jingari zǎ à ná magari bi jingari jina, ká àhinka jingari zǎ à ná lèesa jingari jinà, à bòori; domi hèika ǎ cibayo zaŋa ya ga kà zǎ Andebi dǝ (Irikpe mà à fǝ ka sáabu ka à yéenanī), dě bine à nà rakaa taaci jingari zǎ à ná azafari jingari jina, ka àtaaci jingari à banna n̄a di bòori; domi Andebi (Irikpe mà à fǝ ka sáabu ka à yéenanī) ciyo wò ganna :[20

(مَنْ حَافَظَ عَلَى أَرْبَعِ رَكَعَاتٍ قَبْلَ الظُّهْرِ، وَأَرْبَعٍ بَعْدَهَا حَرَّمَهُ اللَّهُ عَلَى النَّارِ) .

(Warikáa à dàwwama rakaa taaci jingariyo ga à' n dù ka alzafari jingari, nna rakaa taaci jingariyo alzafari di jingariyo banna, Irikpe su namu à 'n huro nine)². Hèika ǎ cibayo nò ká à mó rakaa hinka tǝntǝnu alzafari jingariyo banna n̄mēne rakaa hinka di ga; domi jingari àyéene n̄mēne di cēre bara nò rakaa taaci n̄ mà dù ka alzafari tilasì jingari nna rakaa hinka tilasì di jingariyo banna. Dě bine à nà rakaa hinka tǝntǝnu alzafari jingariyo banna , sáa di

¹ Muslim yáa nà cinè di ta, lamba (728) dǝ .

² Ahmadu yáa nà cinè di ta, lamba (25547) dǝ, nna Tirmizii, lambá (393) dǝ, nna Abuu Daawuud, lamba (1077) dǝ.

hèika à kà Ummu Habiiba (Irikpe mà yarda nna àla)
hadiisi kuna yáa tè ya.

Irikpe yă Bara gàmu hennɔ Tèekpe. Irikpe mà iri
ημενε andebi Muhammadu Abdullahi kōo fŷ ka à
sáabu ka à yéenanī, nna à fuu boroo nna à kpàasiyo
nna à gànàkpēeyo gànāyo hennɔ hali ka kpee garau
bannāyo hene.

الفهرس

Andebi (Irikpe mà à fɔ̃ ka à sáabu ka à yéenanī) jingari mòò yaasi.	2
---	---